JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
4 päivänä lokakuuta 2001 [1]

1. Euroopan unionin neuvosto hakee osittaista muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamaan tuomioon, koska tämä ei ole tutkinut neuvoston esittämää oikeudenkäyntiväitettä asiassa, jossa kaksi yritystä vaati direktiivin kumoamista ja niille aiheutuneen vahingon korvaamista. [2]

Direktiiviä ei kumottu, vaan kanne hylättiin perusteettomana. Neuvosto hakee kuitenkin muutosta, koska se katsoo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen perustavanlaatuisen oikeudellisen virheen ja rikkoneen EY 230 artiklan neljättä kohtaa sekä poikenneen omasta oikeuskäytännöstään, kun se ei ole ottanut kantaa siihen, oliko kantajilla oikeus vaatia direktiivin kumoamista.

Neuvosto vaatii yhteisöjen tuomioistuinta lausumaan sen asiassa T-125/96 esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tehnyt tuomionsa 143 ja 146 kohdassa. [3] Se ei sitä vastoin vaadi oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

I Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antama tuomio

2. Neuvosto antoi 29.4.1996 direktiivin 96/22/EY, [4] jonka 2 artiklan b kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä beta-agonistien saattaminen markkinoille, jos ne on tarkoitettu annettaviksi eläimille, jotka on tarkoitettu ihmisravinnoksi. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat sallia annettavan hoitotarkoituksiin suun kautta annettavia eläinlääkkeitä, jotka sisältävät trembloniallyyliä, tai beta-agonisteja hevosille ja lemmikkieläimille, edellyttäen, että niitä käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesti, ja beta-agonisteja injektiona naudoille poikimisapuna.

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Kyseessä on asia T-125/96.

3 — Yhdistetyt asiat T-125/96 ja T-152/96, Boehringer GmbH ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 1.12.1999 (Kok. 1999, s. II-3427).

4 — Tiettyjen hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden ja beta-agonistien käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa ja direktiivien 81/602/ETY, 88/146/ETY ja 88/299/ETY kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 1996 annettu neuvoston direktiivi 96/22/EY (EYVL L 125, s. 3).

3. Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH (jäljempänä BI Vetmedica) on käytännössä ainoa Euroopan unionin lääketehdas, joka valmistaa ja markkinoi beta-agonistia, nimittäin klenbuterolia, sisältäviä eläinlääkkeitä, joita käytetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten hengitystiesairauksien hoitoon. Se toteuttaa noin 97 prosenttia sellaisten eläinlääkkeiden myynnistä, joita koskee direktiivissä 96/22/EY säädetty beta-agonistien markkinoinnin ja käytön kielto.

Kyseisen direktiivin antaminen merkitsi sitä, että 1.7.1997 alkaen, johon mennessä jäsenvaltioiden piti saattaa direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään, BI Vetmedica ei voinut markkinoida näissä valtioissa klenbuterolia sisältäviä eläinlääkkeitään, joita käytetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten hoitoon, paitsi 4 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin hoitotarkoituksiin.

4. BI Vetmedica ja C. H. Boehringer Sohn (jäljempänä Boehringer), joka on ensin mainitun yhtiön kokonaan omistama tytäryhtiö ja kuuluu maailman 20 suurimman lääkeyhtiön joukkoon, nostivat 9.8.1996 kanteen, jossa ne vaativat direktiivin 96/22/EY osittaista kumoamista sekä vahingonkorvausta.

5. Neuvosto esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen 31.10.1996 jättämällään erillisellä hakemuksella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti kaksi vuotta myöhemmin, 19.11.1998 antamallaan määräyksellä, käsitellä oikeudenkäyntiväitteen pääasian yhteydessä.

6. Komissio antoi 8.7.1996 asetuksen N:o 1312/96,[5] jolla se vahvisti tilapäiset klenbuterolijäämien enimmäismäärät, mutta ainoastaan direktiivin 96/22/EY nojalla sallittuihin hoitotarkoituksiin eli nautakarjan osalta ainoastaan poikivien lehmien poikimisapuna ja hevoseläinten osalta poikimisapuna ja hengitystiesairauksien hoitoon.

7. BI Vetmedica ja Boehringer nostivat 27.9.1996 kanteen,[6] jossa ne esittivät direktiiviä 96/22/EY koskevan lainvastaisuusväitteen ja vaativat asetuksen N:o 1312/96 kumoamista osittain.

8. Asianosaiset eivät vastustaneet asioiden yhdistämistä tuomion antamista varten.

5 — Yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 liitteen III muuttamisesta 8 päivänä heinäkuuta 1996 annettu komission asetus (EY) N:o 1312/96 (EYVL L 170, s. 8).

6 — Kyseessä on asia T-152/96.

Koska asiassa T-152/96 vaatimus asetuksen N:o 1312/96 kumoamisesta osittain perustui olennaisesti direktiiviä 96/22/EY, jonka kumoamista osittain vaadittiin muiden vaatimusten ohella asiassa T-125/96, koskevaan lainvastaisuusväitteeseen ja koska kantajien väitteet kyseisen direktiivin lainmukaisuuden riitauttamiseksi olivat pääosin samat molemmissa asioissa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tarkoituksenmukaiseksi ratkaista ensin molemmille asioille yhteisen kysymyksen siitä, onko direktiivi 96/22/EY lainmukainen, ja käsitellä sen jälkeen asioiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja niissä esiintyviä aineellisia kysymyksiä.

9. Kantajat esittivät direktiivin 96/22/EY lainvastaisuuden toteamiseksi neljä kanneperustetta, jotka koskivat suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden loukkaamista, hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista ja EY:n perustamissopimuksen 43 artiklan rikkomista, kun neuvosto ei ollut noudattanut velvollisuuttaan, jonka mukaan sen on kuultava uudelleen Euroopan parlamenttia, sillä lopullisesti hyväksytty säädös kokonaisuutena tarkasteltuna poikkesi keskeiseltä sisällöltään siitä säädösehdotuksesta, josta parlamenttia oli jo kuultu.

Valituksenalaisen tuomion 49—142 kohdassa tarkastellaan näitä neljää kanneperustetta, jotka hylätään toinen toisensa jälkeen. Tällä perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi 143 kohdassa, että direktiiviä 96/22/EY koskeva kumoamisvaatimus oli todettava perusteettomaksi ilman, että oli tarpeen lausua neuvoston esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä.

Vahingonkorvausvaatimus perustui siihen, että kantajien esiin tuomia säännöksiä oli väitetty rikotun. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei direktiivi 96/22/EY ollut kyseisten säännösten vastainen, ja totesi tuomion 146 kohdassa, että vaatimus on hylättävä perusteettomana, ja lisäsi, ettei neuvoston esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä ollut tarpeen lausua.

10. Tuomiolauselmassa komission asetus N:o 1312/96 kumottiin siltä osin kuin siinä rajoitetaan klenbuterolijäämien enimmäismäärien pätevyys tiettyihin erityisiin nautakarjan ja hevoseläinten hoitotarkoituksiin ja kanteet hylättiin muilta osin.

II Valitus

11. Neuvosto myöntää, että valituksenalainen tuomio on sille myönteinen, sillä siinä hyväksytään sen väitteet direktiivin 96/22/EY osittaista kumoamista ja vahingonkorvausta vastaan asiassa T-125/96 ja asetuksen N:o 1312/96 osittaisen kumoamisvaatimuksen yhteydessä esitettyä lain-

vastaisuusväitettä vastaan asiassa T-152/96. Neuvosto hakee kuitenkin muutosta, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen mielestä tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole tutkinut oikeudenkäyntiväitettä, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeutta kanteen nostamiseen.

BI Vetmedica, Boehringer ja Fédération de la santé animale (FEDESA), jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi väliintulijaksi tukemaan kyseisten yritysten vaatimuksia, väittävät vastineessaan, että neuvoston tekemän valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat selvästi erityisesti siitä syystä, että valitus ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan toisessa kohdassa asetettuja edellytyksiä, sillä neuvoston vaatimuksia ei ollut hylätty.

12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti antoi neuvoston esittää vielä tähän seikkaan rajatun valittajan vastauksen.

Sekä BI Vetmedica ja Boehringer että FEDESA toimittivat vastineen antajan vastauksen. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, joka vastusti ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulollaan vahingonkorvausvaatimuksen hylkäämistä, mitä neuvosto vaati, keskittyy tähän samaan kysymykseen vastineessa eikä ole esittänyt vastauskirjelmää.

Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector (SKV) ja komissio, jotka tukivat ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijoina neuvoston vaatimuksia, toimittivat vastineen ja luopuivat vastauskirjelmän toimittamisesta.

13. Koska yksikään osapuolista ei esittänyt syitä, joiden vuoksi se haluaisi esittää suullisia huomautuksia, yhteisöjen tuomioistuin päätti työjärjestyksen 120 artiklan mukaisesti ratkaista valituksen suullista käsittelyä järjestämättä.

14. Ennen kuin tarkastelen asiassa esitettyjä oikeudellisia seikkoja käsittelen valituksen tutkittavaksi ottamista. Pääasiaa käsitellessäni tarkastelen — tässä järjestyksessä — direktiivin 96/22/EY kumoamiskanteen ja vahingonkorvausvaatimuksen yhteydessä ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjä oikeudenkäyntiväitteitä ja lopuksi otan kantaa kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamiseen.

A *Valituksen tutkittavaksi ottaminen*

15. BI Vetmedica ja Boehringer väittävät, että ensimmäisessä oikeusasteessa vastaajana olleen neuvoston valitus on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä: ensinnäkin

tuomio on neuvostolle myönteinen, minkä vuoksi se ei voi EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan mukaan hakea siihen muutosta. Koska kanne on todettu perusteettomaksi neuvoston vaatimuksen mukaisesti, se ei voi vaatia tuomion kumoamista ja väittää, ettei sen vaatimuksia olisi hyväksytty.

Toiseksi valitus ei täytä EY 225 artiklassa, perussäännön 51 artiklassa ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetettuja edellytyksiä, sillä valittaja on ainoastaan toistanut ensimmäisessä oikeusasteessa esittämänsä perusteet, se ei ole yksilöinyt tuomion sisältämää oikeudellista virhettä eikä myöskään maininnut, mitä säännöstä on rikottu.

16. FEDESA yhtyy vastapuolina olevien yritysten esittämään ensimmäiseen perusteeseen ja katsoo, että vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan kumoamiskanne voidaan nostaa vain sellaisista toimista, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi, on sovellettava myös valituskelpoisiin toimiin. [7]

7 — Se viittaa seuraaviin yhteisöjen tuomioistuimen tuomioihin: asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981 (Kok. 1981, s. 2639, 9 kohta; Kok. Ep. VI, s. 231) ja yhdistetyt asiat Ranska ym. v. komissio, tuomio 31.3.1998 (Kok. 1998, s. I-1375, 62 kohta).

17. Neuvosto puolustaa valituksensa tutkittavaksi ottamista ja toteaa, että sen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla esittämää oikeudenkäyntiväitettä, jonka mukaan kumoamiskanne olisi pitänyt jättää tutkimatta, ei hyväksytty. Neuvosto väittää, että EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan yksityiset oikeussubjektit eivät voi vaatia direktiivin kumoamista, sillä jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että riidanalainen toimi on luonteeltaan direktiivi, sen ei tarvitse jatkaa asian tutkimista, sillä kanne on joka tapauksessa jätettävä tutkimatta. Lopuksi neuvosto toteaa, ettei se pyri rajoittamaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen harkintavaltaa järjestää asian käsittely, vaan se toivoo sen käsittelevän kantajien oikeutta kanteen nostamiseen ja selventävän, missä menettelyn vaiheessa sitä on arvioitava.

18. On myönnettävä, että esillä oleva valitus on jokseenkin omaperäinen jo sen tutkittavaksi ottamisen kannalta. On huomattava seuraavat yksityiskohdat: valituksen on tehnyt ensimmäisen oikeusasteen vastaaja, joka myöntää, että sen aineelliset vaatimukset hyväksyttiin tuomiossa, kun riidanalaista direktiiviä ei todettu pätemättömäksi; valittaja ei vaadi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion kumoamista, vaan kannanottoa sen esittämään oikeudenkäyntiväitteeseen, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeutta kanteen nostamiseen, mistä ei nimenomaisesti lausuttu; mikäli yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy valituksen, sen pää-

töksellä ei olisi minkäänlaista vaikutusta valituksenalaisen tuomion tuomiolauselmaan; ja lopuksi kyseiseen tuomioon kohdistuvat moitteet perustuvat siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut kantaa kanteen tutkimatta jättämistä koskevaan perusteeseen silloin, kun sen olisi pitänyt näin tehdä.

Nämä seikat, jotka poikkeavat useimmista yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetuista valituksista, eivät kuitenkaan merkitse sitä, että neuvoston valitus olisi jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuisivat selvästi, kuten BI Vetmedica, Boehringer ja FEDESA väittävät.

19. Mielestäni neuvostolla on oikeus valittaa päätöksestä useistakin syistä.

20. Ensinnäkin sillä on oikeus valittaa, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 ja 4 kohdan mukaan hakemus siitä, että kyseinen tuomioistuin ratkaisee tutkimatta jättämisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa, on esitettävä erillisellä asiakirjalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisee tällöin hakemuksen tai lykkää sen ratkaistavaksi lopullisen tuomion yhteydessä.

Neuvosto täytti kyseisessä määräyksessä asetetun vaatimuksen, kun se 31.10.1996 toimitti kirjelmän, jossa se vaati BI Vetmedican ja Boehringerin kanteen tutkimatta jättämistä. Sen sijaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ratkaissut oikeudenkäyntiväitteen välittömästi, se päätti käsitellä sen päävaatimuksen yhteydessä. Kuitenkin tuomiota antaessaan se päätti ratkaista ensin pääasian ja sen jälkeen, jätettyään kumoamatta riidanalaisen säädöksen, se katsoi, ettei oikeudenkäyntiväitteestä ollut tarpeen lausua.

21. Toiseksi neuvostolla on oikeus valittaa tuomiosta, koska perussäännön 49 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea muun muassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamiin päätöksiin, joilla ratkaistaan oikeudenkäyntiväite siitä, että asia on jätettävä tutkimatta.

Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ratkaissut oikeudenkäyntiväitteen ja katsonut, että kanne on otettava tutkittavaksi ja että kantajilla on näin ollen asiavaltuus, neuvosto olisi voinut hakea tästä muutosta. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tutkinut oikeudenkäyntiväitteen pääasian yhteydessä ja ratkaissut sen tuomiossa samalla tavoin ja katsonut tämän jälkeen, ettei direktiiviä ole syytä kumota, neuvoston valituksen tutkittavaksi ottaminen ei olisi tuottanut suurempia ongelmia. Tässä tapauksessa vaikeus onkin siinä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei nimenomaisesti lausunut esitetystä oikeudenkäyntiväitteestä.

22. Mielestäni siitä lähtien, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ryhtyi

käsittelemään pääasiaa tutkimatta ensin, oliko kantajilla oikeus kanteen nostamiseen, vaikka tätä oli pyydetty siltä kirjallisesti ja vaikka neuvosto oli ilmaissut kantansa Luxemburgissa marraskuussa 1998 esittelevän tuomarin ja asian asianosaisten välillä pidetyn epävirallisen tapaamisen yhteydessä, kyseinen tuomioistuin on implisiittisesti katsonut, että kantajilla oli asiavaltuus.

23. Haluan tältä osin tuoda esille ainoan ennakkotapauksen, jolla näyttäisi mielestäni olevan merkitystä tässä asiassa. Ranska oli ensimmäinen jäsenvaltio, joka vetosi perussäännön 49 artiklan kolmanteen kohtaan. Se vetosi siihen sen vuoksi, että se oli eri mieltä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisusta, kun tämä oli päättänyt käsitellä pääasian yhteydessä komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeutta kanteen nostamiseen. Kyseisessä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi nimenomaisesti, että kanne oli otettava tutkittavaksi, ja pääasiaa käsitellessään totesi sen perusteettomaksi. [8]

Julkisasiamies Mischo korosti ratkaisuehdotuksensa 5—9 kohdassa valituksen epätavallisuutta ja totesi, että siinä ei vaadittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen kumoamista kokonaan tai osittain yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

8 — Asia C-73/97 P, Ranska v. Comafrica ym., tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-185).

24. Ratkaisuehdotuksensa 13 kohdassa Mischo käsitteli valituksen tutkittavaksi ottamista ja totesi seuraavaa: "Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämän jälkeen — — siirtynyt tutkimaan pääasiaa ja että se ei ole antanut erillistä tuomiota pelkästä oikeudenkäyntiväitteen hylkäämisestä (kuten olisi tehty, jos väite olisi hyväksytty), ei muuta sitä, että kyseinen tuomioistuin on tehnyt kaksi peräkkäistä päätöstä. Valituksen kohteena on voitava olla kumpikin tällaisista päätöksistä."

Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi tuomiossaan valituksen, kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ja ratkaistessaan riidan lopullisesti katsoi, että Comafrica Span ja Dole Fresh Fruit Europe Ltd & Co:n nostama kumoamiskanne oli jätettävä tutkimatta.

25. On vielä kolmas seikka, joka puoltaa neuvoston valituksen tutkittavaksi ottamista. Perussäännön 49 artiklan kolmannen kohdan mukaan lukuun ottamatta tapauksia, jotka koskevat yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisiä riitoja, muutosta voivat hakea paitsi jäsenvaltiot, jotka eivät ole olleet väliintulijana asiassa yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, myös yhteisöjen toimielimet, ja ne ovat samassa asemassa kuin ne jäsenvaltiot tai toimielimet, jotka olivat väliintulijoina ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Koska neuvosto olisi voinut tehdä esillä olevan valituksen, vaikka se ei olisi ollut asianosaisena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, se voi tehdä sen sitäkin

suuremmalla syyllä silloin, kun se on — kuten tässä tapauksessa — ollut asianosaisena ja sen vaatimus kumoamiskanteen tutkimatta jättämisestä on kokonaan hylätty, kuten perussäännön 49 artiklan 2 kohdassa edellytetään.

Näin ollen katson, että neuvostolla on tässä asiassa muutoksenhakuoikeus.

26. En ole samaa mieltä myöskään muista vastapuolten esittämistä perusteista, joiden mukaan valitusta ei olisi otettava tutkittavaksi.

Ensinnäkin olen tätä mieltä sen vuoksi, että neuvosto ei pelkästään toista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämiään väitteitä, sillä valituksessa ei vedota siihen, että oikeudenkäyntiväite olisi perusteltu, vaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio on kumottava, koska se on jättänyt lausumatta kyseisestä oikeudenkäyntiväitteestä. On selvää, että asianosaiset eivät ole voineet ottaa kantaa tähän laiminlyöntiin ennen valituksenalaisen tuomion antamista.

Toiseksi neuvosto on yksilöinyt oikeudellisen virheen, joka muodostuu siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ratkaissut mainittua oikeudenkäyntiväitettä ennen pääasian tutkimista.

Kolmanneksi neuvosto on maininnut määräyksen, jota tuomiossa on rikottu, eli EY 230 artiklan.

27. Näin ollen katson, että tämän valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisestä ei ole minkäänlaista epäselvyyttä.

B *Valituksen aineellinen sisältö*

a) Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä esitetty oikeudenkäyntiväite

28. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi neuvoston vaatimukset eikä kumonnut direktiiviä 96/22/EY, neuvosto katsoo tämän ratkaisun olevan vain näennäisesti myönteinen, ja se on valittanut tuomiosta, koska siihen sisältyy perustavanlaatuinen oikeudellinen virhe, kun siinä ei ole käsitelty neuvoston oikeudenkäyntiväitettä, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeutta kanteen nostamiseen, silloin kun sitä olisi pitänyt käsitellä. Neuvosto katsoo, että koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ennen pääasian tutkimista käsitellyt luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeutta vaatia direktiivin kumoamista, se ei ole toiminut EY 230 artiklan neljännen kohdan sanamuodon eikä myöskään hengen mukaisesti ja että päätös on sen oman oikeuskäytännön vastainen. Kantajan oikeus kanteen nostamiseen on kysymys, joka on

tutkittava ennen pääasian käsittelemistä. Kanteen tutkittavaksi ottaminen on niin keskeinen seikka oikeudenkäynnissä, ettei sen tarkastelua voida sivuuttaa ilman huomattavia perusteita, vaikka tuomioistuin katsoisikin kanteen olevan perusteeton. Hyvän oikeudenkäytön varmistamiseksi ja tarpeettomien oikeudenkäyntien välttämiseksi asianosaisten on saatava tietää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, onko niillä oikeudenkäyntikelpoisuutta. Kun kanteessa vaaditaan todellisen direktiivin kumoamista, asiaa ei ole syytä käsitellä muilta osin, sillä olisi tarpeetonta ratkaista, voiko direktiivi koskea suoraan ja erikseen kantajaa siitä huolimatta, että kaikille direktiiveille asetetut edellytykset täyttyvät.

SKV lisää, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on prosessiekonomisista syistä käsitellyt direktiivin 96/22/EY lainmukaisuutta ja muita aineellisia kysymyksiä ennen kanteen tutkittavaksi ottamista, se ei voinut sivuuttaa neuvoston esittämää oikeudenkäyntiväitettä ottaen huomioon asiassa esiin tuodut periaatteelliset kysymykset.

Komissio, joka on samaa mieltä neuvoston kanssa, väittää lisäksi, että jos se, että tuomioistuimella ei ole toimivaltaa käsitellä kannetta, merkitsee sitä, että kanteella ei ole kohdetta ja että asian käsittely on keskeytettävä, kanteen tutkimatta jättäminen on riittävä peruste katsoa, että kyseisellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa asian ratkaisemiseen. Kanteen tutkittavaksi ottaminen ei ole asianosaisten vapaasti päätettävissä, sillä tutkimatta jättämisen edellytykset ovat ehdottomia ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on velvollisuus ratkaista tällainen oikeudenkäyntiväite, jonka joku asianosaisista esittää. Lisäksi tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli muitakin mahdollisuuksia asiaa käsitellessään. Se olisi voinut esimerkiksi ratkaista neuvoston esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja antaa tuomion pääasiassa. Se olisi voinut myös kumota asetuksen N:o 1312/96 samasta syystä, johon se perusti valituksenalaisen tuomion, muita esitettyjä perusteluja tutkimatta, ja todeta, että direktiivin 96/22/EY kumoamista koskeva kanne oli jätettävä tutkimatta. Jos se olisi toiminut tällä tavoin, kantajat olisivat samassa tilanteessa kuin tällä hetkellä. Se olisi voinut myös käsitellä kumoamiskanteen vahingonkorvausvaatimuksesta erillään, ottaa viimeksi mainitun tutkittavaksi ja jättää kumoamiskanteen tutkimatta.

29. BI Vetmedica ja Boehringer viittaavat yleiseen prosessioikeudelliseen periaatteeseen, jonka mukaan tuomioistuin päättää itsenäisesti sekä prosessista että tutkinnasta,[9] ja väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on tämän periaatteen nojalla laaja harkintavalta järjestää asian käsittely kunkin yksittäistapauksen erityispiirteiden ja siinä esiin tulleiden kysymysten perusteella. Tämä harkintavalta sisältää niiden mielestä mahdollisuuden käsitellä pääasiaa ennen kanteen tutkittavaksi ottamista, jos tällainen menettely vaikuttaa prosessiekonomisista tai muista syistä paremmalta. Esillä olevassa tapauksessa ne katsovat, että hyvän oikeudenkäytön varmistamiseksi ja menettelyn kulun helpottamiseksi oli tarpeen ottaa kantaa direktiivin 96/22/EY lainmukaisuuteen ennen kanteen tutkittavaksi ottamisen tarkastelua, sillä ensiksi mainittu seikka oli

9 — Ne viittaavat julkisasiamies Cosmasin ratkaisuehdotukseen asiassa C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999 (Kok. 1999, s. I-4287, 48 kohta).

asioissa T-125/96 ja T-152/96 pääkysymyksenä. Neuvoston valituksessaan ilmaisema pyrkimys rajoittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintavaltaa on vastoin EY:n perustamissopimuksessa vahvistettua toimielinten vallanjakoa koskevaa periaatetta. FEDESA on kaikilta osin samaa mieltä vastapuolten kanssa.

30. On selvää, kuten vastapuolina olevat yritykset ja FEDESA väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on laaja harkintavalta asian käsittelyä järjestäessään. Esimerkkinä voidaan mainita, että sen työjärjestyksen 64 artiklassa määrätään prosessinjohtotoimista, joista voidaan 49 artiklan mukaan päättää asian käsittelyn missä vaiheessa tahansa, 51 artiklassa vahvistetaan perusteet asioiden käsittelystä eri kokoonpanoissa ja 50 artiklassa annetaan presidentille oikeus määrätä toisiinsa liittyvien asioiden, jotka ovat asiasisällöltään samanlaisia, käsittelemisestä yhdessä.

En kuitenkaan usko, että tämä harkintavalta olisi niin laaja, että se ulottuisi työjärjestyksen 111—114 artiklassa tyhjentävästi säänneltyihin oikeudenkäyntimenettelyyn liittyviin seikkoihin tai että se sisältäisi mahdollisuuden jättää nimenomaisesti ratkaisematta jonkin asianosaisen esittämän oikeudenkäyntiväitteen.

31. Tälle käsitykselle on useita perusteluja. Ensinnäkin kantajan oikeus nostaa kanne on prosessuaalinen edellytys, jonka täyttymättä jääminen johtaa siihen, ettei lainkäyttöelimellä ole toimivaltaa ratkaista pääasiaa. Tästä on todistuksena se, että ne, joilla on oikeus saattaa asia yhteisöjen lainkäyttöelinten käsiteltäväksi, on mainittu perustamissopimuksessa (EY 226—228 artiklassa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen osalta, EY 230 artiklassa kumoamiskanteen osalta, EY 232 artiklassa laiminlyöntikanteen osalta ja EY 236 artiklassa henkilöstökanteiden osalta) ja perussäännössä (37 artiklassa väliintulon osalta ja 49 ja 50 artiklassa muutoksenhaun osalta) eikä työjärjestyksessä. Toiseksi oikeus kanteen nostamiseen on yksi kanteen tutkimatta jättämisen perusteista, jotka luetaan ehdottomiin prosessinedellytyksiin ja jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi missä vaiheessa tahansa tutkia viran puolesta.

On selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 114 artiklan 4 kohdan nojalla ratkaista tällaisen vaatimuksen tai siirtää sen käsiteltäväksi pääasian yhteydessä. Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin todennut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, onko hyvän oikeudenkäytön mukaista ratkaista tutkimatta jättämistä koskeva oikeudenkäyntiväite välittömästi vai siirtää se käsiteltäväksi pääasian yhteydessä. [10]

Tämä ei kuitenkaan mielestäni merkitse sitä, että pääasiaa voisi ryhtyä käsittelemään ennen kuin ratkaistaan oikeudenkäyntiväite, jonka mukaan kanteen nostamiseen ei ole oikeutta. Päinvastoin, eli kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki tuomiossaan, jonka kumoamista tässä vaaditaan, silloin mielestäni otettaisiin ennakolta kantaa kanteen nostamista

10 — Asia C-126/90, Bocos Viciano v. komissio, tuomio 27.2.1991 (Kok. 1991, s. I-781, 6 kohta).

koskevaan oikeuteen, sillä olisi ristiriitaista pääasian ratkaisun jälkeen todeta kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttuvan. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiossa jätetään oikeudenkäyntiväite ratkaisematta, syntyy uusi ongelma: kannetta tutkittaessa ei ole esitetty sellaisia perusteluja, että asianosaiset voisivat arvioida, onko heidän oikeuksiaan loukattu, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi harjoittaa asianmukaisesti valvontavaltaansa valituksen yhteydessä.

32. Jotta voitaisiin päättää, onko valituksenalainen tuomio kumottava, olen käynyt läpi niitä yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamia tuomioita, joissa oikeudenkäyntiväite on siirretty ratkaistavaksi pääasian yhteydessä, selvittääkseni, miten nämä kaksi lainkäyttöelintä ovat tässä suhteessa toimineet. Tarkastelen näitä kahta ryhmää erikseen.

33. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on noin 30 tuomiossaan, jotka olen tutkinut, pääsääntöisesti käsitellyt oikeudenkäyntiväitteen ennen pääasiaa sekä silloin, kun kantajalla ei väitteen mukaan ole oikeutta nostaa kannetta, [11] että silloin, kun kanne on nostettu myöhässä, [12] kun riitautettu toimi ei ole kannekelpoinen, [13] kun kantajalla ei ole oikeussuojaintressiä kanteen nostamiseen, [14] kun kyseessä ei ole kantajalle vastainen toimenpide, [15] kun vastaajalla ei ole asianosaiskelpoisuutta [16] tai kun kannekirjelmä ei täytä työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetettuja vaatimuksia. [17] Eräässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki ennakolta kolme vastaajan esittämistä neljästä tutkimatta jättämisen perusteista ja totesi, että neljäs peruste, jonka mukaan kanteella ei ollut kohdetta, oli syytä käsitellä pääasian yhteydessä. [18]

Tässä ryhmässä yksi tapaus näyttää poikkeavan pääsäännöstä. Siinä komissio esitti erillisessä kirjelmässä oikeudenkäyntiväitteen, joka päätettiin annetulla määräyksellä käsitellä pääasian yhteydessä [19] selittämättä, mitä oikeudenkäyntiväite koski, tai vetoamatta muihinkaan seikkoihin.

Joka tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tutkimatta jättämistä koskeviin ehdottomiin prosessinedellytyksiin, jotka voidaan tutkia missä vaiheessa tahansa

11 — Yhdistetyt asiat T-528/93, T-542/93, T-543/93 ja T-546/93, Métropole Télévision ym. v. komissio, tuomio 11.7.1996 (Kok. 1996, s. II-649).

12 — Yhdistetyt asiat T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94, European Night Services ym., tuomio 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3141) ja asia T-37/97, Forges de Clabecq v. komissio, tuomio 25.3.1999 (Kok. 1999, s. II-859).

13 — Asia T-3/93, Air France v. komissio, tuomio 24.3.1994 (Kok. 1994, s. II-121; Kok. Ep. XV, s. 1).

14 — Yhdistetyt asiat T-369/94 ja T-85/95, DIR International Film ym. v. komissio, tuomio 19.2.1998 (Kok. 1998, s. II-357).

15 — Asia T-167/97, Skrikas v. parlamentti, tuomio 11.6.1998 (Kok. H. 1998, s. I-A-287, II-857).

16 — Asua T-112/95, Dethlefs ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 24.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3819).

17 — Asia T-72/99, Meyer v. komissio, tuomio 27.6.2000 (Kok. 2000, s. II-2521).

18 — Asia T-37/92, BEUC ja NCC v. komissio, tuomio 18.5.1994 (Kok. 1994, s. II-285).

19 — Asia T-136/95, Frío Auxiliar Conservera v. komissio, määräys 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3301, 22 kohta).

myös viran puolesta, kuuluvat EY 230 artiklan neljännessä kohdassa kanteen tutkittavaksi ottamiselle asetetut edellytykset.[20]

34. Yhteisöjen tuomioistuin on tutkimissani 40 asiassa käytännöllisesti katsoen kaikissa, myös jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevissa asioissa,[21] tutkinut oikeudenkäyntiväitteen ennen pääasiaa riippumatta siitä, millä perusteella kanteen tutkimatta jättämistä on vaadittu. Perusteena voi olla kanteen nostaminen myöhässä,[22] asiavaltuuden puuttuminen,[23] kanteen kohdistuminen säädökseen, joka ei ole EY 230 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu kannekelpoinen toimi,[24] kanteen nostamista koskevan oikeussuojaintressin puuttuminen,[25] yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan puuttuminen,[26] kannetta edeltävän valituksen puuttuminen henkilöstöasioissa,[27] kantajalle vastaisen toimen puuttuminen[28] tai asianosaiskelpoisuuden puuttuminen.[29] Yhdessä tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin päätti oikeudenkäyntiväitteen perustetta tutkittuaan, että sen perustelujen pitävyyttä oli tarkasteltava riita-asian asiakysymysten kanssa.[30]

Tähän ryhmään kuuluu myös ratkaisuja, jotka poikkeavat kaavasta. Asiassa Van Reenen vastaan komissio[31] vastaaja väitti, että kanne oli nostettu myöhässä, ja yhtei-

20 — Asia T-239/94, EISA v. komissio, tuomio 24.10.1997 (Kok. 1997, s. II-1839, 26 kohta); asia T-100/94, Michailidis ym. v. komissio, määräys 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3115, 49 kohta); asia T-114/96, Biscuiterie-confiserie LOR ja Confiserie du Tech v. komissio, määräys 26.3.1999 (Kok 1999, s. II-913, 24 kohta); asia T-194/95, Area Cova ym. v. neuvosto, määräys 8.7.1999 (Kok. 1999, s. II-2271, 22 kohta) ja asia T-12/96, Area Cova v. neuvosto, määräys 8.7.1999 (Kok. 1999, s. II-2301, 21 kohta).

21 — Asia C-279/94, komissio v. Italia, tuomio 16.9.1997 (Kok. 1997, s. I-4743) ja asia C-35/96, komissio v. Italia, tuomio 18.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3851).

22 — Asia 15/59, Société métallurgique de Knutange v. korkea viranomainen, tuomio 12.2.1960 (Kok 1960, s. 11); yhdistetyt asiat 25/65 ja 26/65, Simet ym. v. korkea viranomainen, tuomio 2.3.1967 (Kok. 1967, s. 39); asia 79/71, Heinemann, tuomio 13.7.1972 (Kok. 1972, s. 579); asia 11/72, Giordano v. komissio, tuomio 5.4.1973 (Kok. 1973, s. 417) ja asia 159/86, Canters v. komissio, tuomio 22.9.1988 (Kok. 1988, s. 4859).

23 — Asia 106/63, Toepfer v. komissio, tuomio 1.7.1965 (Kok. 1965, s. 525); yhdistetyt asiat 41/70—44/70, International Fruit Company ym. v. komissio, tuomio 13.5.1971 (Kok. 1971, s. 411); asia 113/77, NTN Toyo Bearing v. neuvosto, tuomio 29.3.1979 (Kok. 1979, s. 1185; Kok. Ep. IV, s. 445); asia 118/77, ISO v. neuvosto, tuomio 29.3.1979 (Kok. 1979, s. 1277); asia 119/77, Nippon Seiko v. neuvosto, tuomio 29.3.1979 (Kok. 1979, s. 1303); asia 120/77, Koyo Seiko v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.3.1979 (Kok. 1979, s. 1337); asia 264/82, Timex v. neuvosto ja komissio, tuomio 20.3.1985 (Kok. 1985, s. 849; Kok. Ep. VIII, s. 121); yhdistetyt asiat 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 ja 10/84, Salerno ym. v. komissio ja neuvosto, tuomio 11.7.1985 (Kok. 1985, s. 2523); yhdistetyt asiat 305/86 ja 160/87, Neotype Techmashexport v. komissio ja neuvosto, tuomio 11.7.1990 (Kok. 1990, s. I-2945); yhdistetyt asiat 320/86 ja 188/87, Stanko France v. komissio ja neuvosto, tuomio 11.7.1990 (Kok. 1990, s. I-3013); asia C-309/89, Codorniu v. neuvosto, tuomio 18.5.1994 (Kok. 1994, s. I-1853; Kok. Ep. XV, s. 177); asia C-157/90, Infortec v. komissio, tuomio 4.6.1992 (Kok. 1992, s. I-3525) ja asia C-65/90, parlamentti v. neuvosto, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4593; Kok. Ep. XIII, s. 43).

24 — Asia 22/70, komissio v. neuvosto, tuomio 31.3.1971 (Kok. 1971, s. 263; Kok. Ep. XI, s. 553); yhdistetyt asiat 213/88 ja C-39/89, Luxemburg v. parlamentti, tuomio 28.11.1991 (Kok. 1991, s. I-5643; Kok. Ep. XI, s. 505); asia C-316/91, parlamentti v. neuvosto, tuomio 2.3.1994 (Kok. 1994, s. I-625; Kok. Ep. XV, s. 55); asia C-135/93, Espanja v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1651) ja asia C-25/94, komissio v. neuvosto, tuomio 19.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1469).

25 — Yhdistetyt asiat 177/73 ja 5/74, Reinarz v. komissio, tuomio 11.7.1974 (Kok. 1974, s. 819); asia 4/74, Scuppa v. komissio, tuomio 10.7.1975 (Kok. 1975, s. 919) ja asia 167/86, Rousseau v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 31.5.1988 (Kok. 1988, s. 2705).

26 — Asia 126/76, Dietz v. komissio, tuomio 15.12.1977 (Kok. 1977, s. 2431) ja yhdistetyt asiat 271/83, 15/84, 36/84, 113/84, 158/84, 203/84 ja 13/85, Ainsworth v. komissio ja neuvosto, tuomio 15.1.1987 (Kok 1987, s. 167).

27 — Asia 6/79, Grassi v. neuvosto, tuomio 3.7.1980 (Kok. 1980, s. 2141); asia 23/87, Aldinger ym. v. parlamentti, tuomio 14.7.1988 (Kok. 1988, s. 4395) ja asia 126/87, Del Plato v. komissio, tuomio 10.3.1989 (Kok. 1989, s. 643).

28 — Asia 806/79, Gerin v. komissio, tuomio 20.11.1980 (Kok. 1980, s. 3515).

29 — Asia 267/82, Développement SA ja Clemessy v. komissio, tuomio 24.6.1986 (Kok. 1986, s. 1907; Kok. Ep. VIII, s. 663).

30 — Asia C-57/95, Ranska v. komissio, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1627, 9 ja 10 kohta). Tätä ehdotti julkisasiamies Tesauro täysistunnolle antamassaan ratkaisuehdotuksessa.

31 — Asia 189/73, tuomio 19.3.1975 (Kok. 1975, s. 445).

söjen tuomioistuimen toinen jaosto katsoi, että koska kanne oli ilmeisen perusteeton, oikeudenkäyntiväitteestä ei ollut tarpeen lausua. [32] Asiassa Giry vastaan komissio [33] vastaaja esitti tutkimatta jättämisen perusteeksi sitä, ettei ennen kanteen nostamista ollut tehty hallinnollista valitusta ja ettei kantajalla ollut oikeussuojan tarvetta. Yhteisöjen tuomioistuimen sama jaosto katsoi, että oikeudenkäyntiväitteet liittyivät läheisesti asiassa esitettyihin keskeisiin perusteluihin, minkä vuoksi se käsitteli ensin pääasian. Kanteen hylätessään se ei harkinnut tarpeelliseksi lausua esitetyistä tutkimatta jättämisen perusteista. [34] Asiassa Rosani ym. vastaan neuvosto vastaaja väitti, että kanne oli jätettävä tutkimatta, koska sitä ennen ei ollut tehty hallinnollista valitusta eikä kielteistä päätöstä, ei nimenomaista eikä implisiittistä. Tällä kertaa kolmas jaosto katsoi suuremmitta selityksittä, että kanteen asiasisältö oli ratkaistava ja sen jälkeen päätettävä, oliko oikeudenkäyntiväitteestä tarpeen lausua. [35] Asiassa Tradax vastaan komissio vastaaja väitti, että kanne oli jätettävä tutkimatta muun muassa siitä syystä, että se kohdistui toimeen, joka ei ollut EY 230 artiklassa tarkoitetulla tavalla kannekelpoinen. Ensimmäinen jaosto totesi päätöksen 12 kohdassa, että koska tutkittavaksi ottaminen ja pääasia liittyivät toisiinsa, pääasiaa voitiin ryhtyä käsittelemään välittömästi. [36] Asiassa Bocos Viciano vastaan komissio [37] vastaaja toi esiin, että valitus oli jätettävä tutkimatta, koska kanteen nostamiseen liittyi muotovirhe, ja vetosi viiteen laiminlyöntiin. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti katsoi antamassaan määräyksessä, että valitus oli työjärjestyksen 119 artiklan nojalla ilmeisen perusteeton, ja huomautti, ettei oikeudenkäyntiväitteistä ollut tarpeen lausua.

35. Yksikään mainituista ratkaisuista ei erikseen eikä myöskään yhdessä tarkasteltuina oikeuta yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 2 kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan tulkintaan, jonka mukaan mahdollisuus tutkia oikeudenkäyntiväite viran puolesta missä vaiheessa tahansa voitaisiin ymmärtää lainkäyttöelimen oikeudeksi. Päinvastoin on mielestäni syytä korostaa, että tuomioistuin voi suorittaa tämän tutkimuksen viran puolesta ja missä vaiheessa tahansa, mikä ei merkitse sitä, että se voitaisiin jättää suorittamatta. Ne esimerkkitapaukset, joissa yhteisöjen tuomioistuin jätti riita-asiassa oikeudenkäyntiväitteen käsittelemättä ennen pääasiaa, ovat — kuten on todettu — harvinaisia ja niistä neljä käsiteltiin kolmen tuomarin kokoonpanossa, kun taas viides on työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti annettu presidentin määräys.

32 — Julkisasiamies Mayras ehdotti yhteisöjen tuomioistuimelle, että riippumatta siitä, miten määräajat lasketaan, kanne oli nostettu liian myöhään, ja että koska kanne oli hänen mielestään perusteeton, hyvän oikeudenkäytön varmistamiseksi ei ollut syytä jäädä tutkimaan oikeudenkäyntiväitettä vaan ratkaista pääasia.

33 — Yhdistetyt asiat 126/75, 34/76 ja 92/76, tuomio 27.10.1977 (Kok. 1977, s. 1937).

34 — Julkisasiamies Caportoni sitä vastoin tutki väitteet perusteellisesti ratkaisuehdotuksessaan ja ehdotti niiden hylkäämistä.

35 — Julkisasiamies Verloren Van Themaat tutki molemmat oikeudenkäyntiväitteet ja katsoi, että ne oli hylättävä.

36 — Julkisasiamies Sir Gordon Slynn kyllä tutki ratkaisuehdotuksessaan komission esittämät oikeudenkäyntiväitteet.

37 — Mainittu edellä alaviitteessä 11.

Tutkituissa tapauksissa oikeudenkäyntiväite ei kuitenkaan koskenut kantajan asiavaltuuden puuttumista, kuten asiassa T-125/96, jossa neuvosto väitti, ettei kantajien direktiivin kumoamiseksi nostamaa kannetta ollut syytä ottaa tutkittavaksi.

36. Katson esitetyillä perusteilla, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se ei asiassa T-125/96 tutkinut ennen pääasiaa neuvoston esittämää oikeudenkäyntiväitettä kantajien asiavaltuuden puuttumisesta. Valitus on näin ollen perusteltu ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio on kumottava siltä osin kuin siinä ei arvioitu kyseistä oikeudenkäyntiväitettä ja käytännössä otettiin kumoamiskanne tutkittavaksi.

b) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty vahingonkorvausvaatimusta koskeva oikeudenkäyntiväite, jonka käsittelemättä jättäminen johti valituksen tekemiseen

37. Neuvosto vetoaa valituksensa 6 kohdassa, jossa se kuvaa asian tosiseikkoja, valituksenalaisen tuomion 146 kohtaan, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei neuvoston esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä ollut tarpeen lausua, koska direktiiviä 96/22/EY ei ollut syytä todeta lainvastaiseksi. Neuvosto tyytyy toteamaan, että tämä on koko tuomiossa ainoa kohta, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mainitsi kyseisen oikeudenkäyntiväitteen. Neuvosto ei ole kuitenkaan valituskirjelmässä tai vastauskirjelmässä kehitellyt tätä oletettua valitusperustettaan. Myöskään vastapuolina olevat yritykset tai väliintulijat eivät ole kiinnittäneet tähän mitään huomiota lukuun ottamatta Yhdistynyttä kuningaskuntaa, joka keskittyy vastauskirjelmässään pelkästään tähän kysymykseen.

38. Neuvosto vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta jättämistä kanteen kohteena olleen toimen luonteen vuoksi ja sen vuoksi, ettei aiheutunutta vahinkoa ollut yksilöity.

39. Yhdistynyt kuningaskunta vaatii muutoksenhakuvaiheessa neuvoston valituksen hylkäämistä siltä osin kuin siinä viitataan tuomion 146 kohtaan. Se katsoo, että direktiivin erityinen luonne ei merkitse sitä, ettei sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu voisi syntyä. Vaikka kansalliset viranomaiset sisällyttävät säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöään ja vaikka tämä lainsäädäntö aiheuttaisi suoraan vahinkoa yksityisille, se ei suoralta kädeltä estä, että vahinko on alun perin voinut aiheutua yhteisön säädöksestä. Tästä syystä Yhdistyneen kuningaskunnan kanta poikkeaa neuvoston käsityksestä, jonka mukaan yksityisillä oikeussubjekteilla ei ole oikeutta nostaa kannetta, jos

mahdollisen sopimussuhteen ulkopuolisen vahingon on aiheuttanut direktiivi. Yhdistynyt kuningaskunta väittää lisäksi, että kussakin tapauksessa on tutkittava, perustuuko vahinko jäsenvaltion vai yhteisön toimielinten toimintaan, jotta saataisiin selville, kenelle vahingon korvaaminen kuuluu.

40. Jos oletetaan, että neuvosto olisi valittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta myös sillä perusteella, että sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevaa oikeudenkäyntiväitettä ei tutkittu, mikä ei ole minulle lainkaan selvää käytetyn menetelmän perusteella, jota olen kuvannut edellä 36 kohdassa, kantani poikkeaa siitä, mitä olen todennut sen osalta, ettei oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan yksityisellä oikeussubjektilla ei ole oikeutta nostaa kumoamiskannetta, ole lausuttu.

41. Tähän on monia syitä. Ensimmäinen niistä on se, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 235 ja EY 288 artiklan mukainen kanne on tarkoitettu itsenäiseksi oikeussuojakeinoksi, jolla on oma tehtävänsä kannejärjestelmässä ja jonka käyttämistä koskevat edellytykset on asetettu sen erityisen kohteen perusteella, joten kumoamiskanteen tutkimatta jättäminen ei johda automaattisesti vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta jättämiseen.[38] Molempien tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät siis ole samat.

Toinen syy on se, että kumoamiskanteesta poiketen oikeutta vahingonkorvausvaatimuksen esittämiseen ei ole nimenomaisesti säännelty. EY 235 ja EY 288 artiklasta voidaan päätellä, että edellytyksenä on yhteisön toimielinten tai sen virkamiesten tehtäviään toteuttaessaan aiheuttaman vahingon syntyminen. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyminen edellyttää useiden edellytysten täyttymistä, kuten toimielinten moititun toiminnan lainvastaisuutta, vahingon tosiasiallista syntymistä ja toiminnan ja väitetyn vahingon välistä syy-yhteyttä. Jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun muita edellytyksiä ole tarpeen tutkia.[39]

Oikeuskäytännössä on myös vakiintuneesti katsottu, että yhteisö voi joutua sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen talouspoliittisiin ratkaisuihin perustuvista säädöksistä ainoastaan silloin, kun yksityisiä oikeussubjekteja suojaavaa ylemmänasteista oikeusnormia on rikottu riittävän ilmeisellä tavalla. Sellaisen lainsäädännön yhteydessä, johon liittyy laajan harkinta-

38 — Asia C-87/89, Sonito ym. v. komissio, tuomio 17.5.1990 (Kok. 1990, s. I-1981, 14 kohta) ja asia C-257/93, Van Parijs ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 21.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3335, 14 kohta).

39 — Asia C-146/91, KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.9.1994 (Kok. 1994, s. I-4199, 19 kohta) ja asia C-104/97 P, Atlanta v. Euroopan yhteisö, tuomio 14.10.1999 (Kok. 1999, s. I-6983, 65 kohta).

vallan käyttö, mikä on välttämätöntä yhteistä maatalouspolitiikkaa toteutettaessa, tämä vastuu voi syntyä ainoastaan, jos kyseinen toimielin on selvästi ja vakavasti ylittänyt toimivaltansa käytölle asetetut rajat. [40]

42. Ymmärrän asian tämän oikeuskäytännön valossa niin, että vahingonkorvausvaatimuksen tutkittavaksi ottaminen voi edellyttää ainoastaan niiden muodollisten vaatimusten täyttymistä, jotka menettelymääräyksissä on asetettu kannekirjelmälle.

Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta käsitellä asia sen perusteella, onko vahinko aiheutunut yhteisön toimielinten vai kansallisten viranomaisten antaman säädöksen johdosta, vahingon syntyminen, toimielimen tai sen virkamiesten menettelyn lainvastaisuus, syy-yhteys ja tässä tapauksessa toimielinten harkintavallan käytölle asetettujen rajojen ilmeisen vakava rikkominen ovat kysymyksiä, joiden tutkiminen liittyy asian aineelliseen ratkaisuun.

On selvää, että EY 235 ja EY 228 artiklassa ei rajoiteta niitä toimia, jotka voivat muiden edellytysten täyttyessä johtaa sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntymiseen.

43. Katson näin ollen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa, jossa se jätti lausumatta neuvoston esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä ja katsoi, ettei direktiivillä 96/22/EY ollut rikottu mitään oikeudenkäynnissä esiin tuoduista oikeussäännöistä ja että koska vahingonkorvausvaatimus perustui siihen, että näitä oikeussääntöjä oli väitetty rikotun, vaatimus oli hylättävä perusteettomana.

c) Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen

44. Perussäännön 54 artiklan ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä määrätään, että jos yhteisöjen tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen päätöksen, se voi ratkaista asian lopullisesti itse, jos asia on ratkaisukelpoinen. Mielestäni esillä olevassa asiassa on syytä soveltaa tätä määräystä, minkä vuoksi tutkin seuraavassa BI Vetmedican ja Boehringerin asiassa T-125/96 direktiivistä 96/22/EY nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamista.

40 — Yhdistetyt asiat 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 ja 40/77, HNL v. neuvosto ja komissio, tuomio 25.5.1978 (Kok. 1978, s. 1209, 6 kohta; Kok. Ep. IV, s. 119) ja asia 20/88, Roquette frères v. komissio, tuomio 30.5.1989 (Kok. 1989, s. 1553, 23 kohta).

45. Neuvosto väittää, että kanne olisi jätettävä tutkimatta, koska EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen ainoastaan hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen. Nämä kannekelpoiset päätökset eivät ole yleisesti sovellettavia tai normatiivisia, koska myös silloin, kun kanne voidaan nostaa asetuksesta, kyse on tällöin todellisuudessa peitellystä päätöksestä. Lisäksi edellytetään, että säädös vaikuttaa sen adressaattien tai henkilöiden, joita se koskee suoraan ja erikseen, oikeusasemaan heihin sovellettavan tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä henkilöt erottuvat kaikista muista.

Direktiivit, samoin kuin asetukset, ovat sitä vastoin normatiivisia, yleisesti sovellettavia säädöksiä, joita sovelletaan abstraktisti tietyissä objektiivisesti määritellyissä tilanteissa. Jotta direktiivin säännöksillä olisi oikeusvaikutuksia, ne on asetuksista poiketen saatettava osaksi jäsenvaltioiden kansallista oikeusjärjestystä EY 249 artiklan mukaisesti, jolloin kansallisessa lainsäädännössä tunnustetaan yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia ja asetetaan näille velvollisuuksia. Asetuksen ja direktiivin perustavanlaatuinen ero on siinä, että asetuksella on välitön oikeusvaikutus, kun taas direktiivillä ei sitä tavallisesti ole, vaan on odotettava, että jäsenvaltioille täytäntöönpanoa varten asetettu määräaika kuluu umpeen. Kyseinen määräaika ei ollut vielä päättynyt, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettiin direktiivin 96/22/EY vastainen kumoamiskanne.

SKV väittää puolestaan, että jos yksityisen oikeussubjektin sallittaisiin nostavan kanteen direktiivin kumoamiseksi, EY 230 artiklan tulkintaa laajennettaisiin perustamissopimuksessa vahvistetun oikeussuojajärjestelmän ulkopuolelle. Direktiivin tunnusomaiset piirteet merkitsevät lisäksi sitä, että yksityisille taataan oikeussuoja kussakin jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun direktiivin säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

46. BI Vetmedica ja Boehringer, jotka katsovat, että niiden kanne olisi otettava tutkittavaksi, toteavat EY 230 artiklan neljännen kohdan päämääränä olevan se, että yksityisille taataan oikeussuoja kaikissa tilanteissa, joissa siitä huolimatta, että päätöstä ei ole osoitettu heille, yhteisön toimi koskee heitä suoraan ja erikseen, olipa se annettu missä muodossa hyvänsä. Se, että toimi on normatiivinen, ei sinänsä estä yksityisiä vetoamasta siihen, edellyttäen että se koskee heitä suoraan ja erikseen. Tästä syystä ratkaistaessa, voitiinko asiassa T-125/96 nostettu kanne ottaa tutkittavaksi, oli pohdittava, koskiko direktiivi 96/22/EY normatiivisuudestaan huolimatta kantajia suoraan ja erikseen.

FEDESA on samaa mieltä ja vaatii siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa tuomion, sitä palauttamaan asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, sillä ratkaistaessa sitä, koskeeko direktiivi suoraan ja erikseen BI Vetmedicaa ja Boehringeriä, on käsiteltävä monitahoisia tosiseikkoja koskevia kysymyksiä.

47. Edellä on jo todettu, että EY 230 artiklan neljännessä kohdassa rajoitetaan luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta nostaa kanne yhteisön säädöksestä. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on äskettäin vahvistanut, kyseisessä määräyksessä ei anneta yksityisille oikeutta nostaa direktiivejä koskevia suoria kanteita yhteisöjen tuomioistuimessa. [41]

Huomautan kuitenkin, että silloin kuin yksityinen nostaa direktiiviä koskevan kumoamiskanteen, kannetta ei suoralta kädeltä jätetä tutkimatta, vaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii, onko kanteen kohteena oleva toimi yleisesti sovellettava, normatiivinen säädös ja koskeeko se kantajia suoraan ja erikseen. [42] Yhteisöjen tuomioistuin menettelee samalla tavoin. [43]

48. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantajat vaativat direktiivin 96/22/EY osittaista kumoamista, tarkkaan ottaen sen 1—4 artiklan kumoamista. Säännökset olisi pitänyt saattaa osaksi jäsenvaltioiden oikeusjärjestystä 1.7.1997 mennessä. Kyseisten artiklojen kumoamista vaadittiin kuitenkin ainoastaan siltä osin kuin niissä kielletään markkinoimasta beta-agonisteja sisältäviä eläinlääkkeitä, joita käytetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten hoitoon.

Yksikään näistä artikloista ei kuitenkaan sisällä erityisiä säännöksiä, joita olisi pidettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleille yrityksille osoitettuna peiteltynä yksittäispäätöksenä. Ne ovat osa yleisesti sovellettavaa normatiivista säädöstä, joka koskee yleisesti ja abstraktisti ihmisravinnoksi tarkoitettujen kotieläinten tuotantoa harjoittavien taloudellisten toimijoiden laajaa ryhmää. Siitä lähtien, kun direktiivi saatetaan osaksi jäsenvaltioiden kansallista oikeusjärjestystä, näiltä toimijoilta on kielletty muun muassa siinä mainittujen aineiden markkinoille saattaminen, myynti, eläimille antaminen ja hallussapito sekä kyseisillä aineilla hoidettujen ja ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten markkinoille saattaminen. Tästä kiellosta huolimatta 4 artiklassa

41 — Yhdistetyt asiat T-172/98 ja T-175/98—T-177/98, Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 27.6.2000 (Kok. 2000, s. II-2487, 27 kohta).

42 — Ks. esim. asia T-463/93, Guna v. neuvosto, tuomio 29.10.1993 (Kok. 1993, s. II-1205); asia T-99/94, Asocarne v. neuvosto, tuomio 20.10.1994 (Kok. 1994, s. II-871); asia T-135/96, UEAPME v. neuvosto, tuomio 17.6.1998 (Kok. 1998, s. II-2335) ja edellä alaviitteessä 42 mainitut yhdistetyt asiat Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto.

43 — Ks. asia 138/88, Flourez v. neuvosto, tuomio 7.12.1988 (Kok. 1988, s. 6393); asia 160/88, Fédération européenne de la santé animale ym., tuomio 7.12.1988 (Kok. 1988, s. 6399); asia C-10/95 P, Asocarne v. neuvosto, tuomio 23.11.1995 (Kok. 1995, s. I-4149) ja asia C-298/89, Gibraltar v. neuvosto, tuomio 29.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3605; Kok. Ep. XIV, s. 277).

annetaan jäsenvaltioille lupa sallia aineiden rajoitettu antaminen määrätyille eläimille hoitotarkoituksessa. Jotta nämä säännökset soveltuisivat jäsenvaltioissa, ne on saatettava osaksi kansallista oikeusjärjestystä kansallisilla täytäntöönpanosäännöksillä.

49. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan säädöksen yleistä sovellettavuutta ja siten sen normatiivisuutta ei saata kyseenalaiseksi mahdollisuus määrittää enemmän tai vähemmän täsmällisesti niiden oikeussubjektien lukumäärä tai jopa yksilöidä ne, joihin sitä sovelletaan tiettynä ajankohtana, kunhan soveltaminen tapahtuu säädöksessä määritellyn ja sen päämäärään liittyvän objektiivisen tosiasiallisen tai oikeudellisen tilanteen perusteella. [44]

50. Yhteisöjen tuomioistuin on paitsi todennut direktiivin olevan yleisesti sovellettava, [45] myös katsonut, että vaikka direktiivi periaatteessa sitoo vain niitä, joille se on osoitettu, eli jäsenvaltioita, se on välillinen lainsäädäntötoimi tai oikeusohje. [46]

51. BI Vetmedica ja Boehringer väittävät muutoksenhakuvaiheessa, että kyseiset säännökset koskevat niitä erikseen, koska ne kohdistuvat sellaisten yritysten rajattuun ryhmään, joihin ne kuuluvat ja joilla on tarvittavat luvat, ja että tämän yritysten rajatun ryhmän ja päätöksen sisällön välillä on erityinen yhteys. Lisäksi direktiivi 96/22/EY vaikuttaa BI Vetmedican ja Boehringerin erityisiin oikeuksiin, jotka perustuvat niille annettuihin lupiin valmistaa ja myydä klenbuterolia sisältäviä eläinlääkkeitä. Päätös vaikuttaa näihin yrityksiin siten, että se erottaa ne kaikista muista tuottajista, koska lisäksi ne ovat käytännössä ainoat kiellettyjen lääkkeiden valmistajat.

52. Asiassa Plaumann vastaan komissio annetusta tuomiosta [47] lähtien yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että jotta jäsenvaltiolle osoitetun päätöksen voidaan katsoa koskevan luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä erikseen, sen on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä henkilöt erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu. [48]

Kuten olen todennut jo direktiivin 96/22/EY luonnetta arvioidessani, kyse on

44 — Asia 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt v. neuvosto, tuomio 11.7.1968 (Kok. 1968, s. 595, Kok. Ep. I, s. 349); asia 64/69, Compagnie française commerciale et financière v. komissio, tuomio 16.4.1970 (Kok. 1970, s. 221, 11 kohta); asia 242/81, Roquette Frères v. neuvosto, tuomio 30.9.1982 (Kok. 1982, s. 3213, 7 kohta); yhdistetyt asiat 97/86, 193/86, 99/86 ja 215/86, Astéris ym., tuomio 26.4.1988 (Kok. 1988, s. 2181, 13 kohta); asia 160/88 R, Fédération européenne de la santé animale v. neuvosto, tuomio 13.7.1988 (Kok. 1988, s. 4121, 29 kohta) ja yhdistetyt asiat C-15/91 ja C-108/91, Buckl v. komissio, tuomio 24.11.1992 (Kok. 1992, s. I-6061, 25 kohta).

45 — Asia 70/83, Kloppenburg, tuomio 22.2.1984 (Kok. 1984, s. 1075, 11 kohta; Kok. Ep. VII, s. 513) ja edellä alaviitteessä 44 mainittu asia Fédération européenne de la santé animale v. neuvosto, tuomion 28 kohta.

46 — Edellä alaviitteessä 43 mainittu asia Gibraltar v. neuvosto, tuomion 16 kohta.

47 — Asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963 (Kok. 1963, s. 197; Kok. Ep. I, s. 181).

48 — Asia 97/85, Deutsche Lebensmittelwerke v. komissio, tuomio 21.5.1987 (Kok. 1987, s. 2265).

yleisesti sovellettavasta normatiivisesta säädöksestä, joka on osoitettu yleisesti ja abstraktisti ihmisravinnoksi tarkoitettujen kotieläinten tuotantoa harjoittavien taloudellisten toimijoiden laajalle ryhmälle, johon kuuluu paitsi hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavia aineita ja beta-agonisteja myyviä yrityksiä, karjatilan omistavia yrityksiä ja lihatuotteita myyviä yrityksiä, myös eläinlääkäreitä. Näin ollen ei voida katsoa, että direktiivi koskisi määrättyä henkilöryhmää sen antamisajankohtana.

Vaikka näin olisikin ja vaikka olisi katsottava, että direktiivi koskee sellaisten yritysten rajattua ryhmää, jotka olivat yksilöitävissä sen antamisajankohtana, kyseessä on direktiivi, jonka täytäntöönpanoa varten jäsenvaltioille oli asetettu yli vuoden pituinen määräaika, eikä mikään estä sitä, että jotkut yritykset ovat lopettaneet ja toiset aloittaneet toimintansa.

Näin ollen direktiivi 96/22/EY saattoi koskea ensimmäisen oikeusasteen kantajia ainoastaan niiden markkina-aseman perusteella eikä erikseen.

53. BI Vetmedica ja Boehringer väittävät vielä, että direktiivin 96/22/EY riitautetut säännökset vaikuttavat suoraan niiden oikeusasemaan, sillä ne eivät jätä jäsenvaltioille minkäänlaista harkintavaltaa, vaan niillä on pelkästään velvollisuus kieltää kokonaan kyseessä olevien aineiden käyttö lukuun ottamatta 4 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä rajattuja tapauksia, joissa niitä voidaan käyttää hoitotarkoituksessa.

Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että yhteisön toimella on oltava välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan eikä se saa jättää niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen täytäntöönpano, ollenkaan harkintavaltaa, koska täytäntöönpano on luonteeltaan puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön eikä muita välittäviä sääntöjä sovelleta.[49] On myös huomattava, ettei direktiivillä sinänsä

49 — Ks. edellä alaviitteessä 23 mainittu asia International Fruit Company ym. v. komissio, tuomion 23—29 kohta; asia 92/78, Simmenthal v. komissio, tuomio 6.3.1979 (Kok. 1979, s. 777, 25 ja 26 kohta); edellä alaviitteessä 23 mainittu asia NTN Toyo Bearing Company ym. v. neuvosto, tuomion 11 ja 12 kohta; edellä alaviitteessä 23 mainittu asia ISO v. neuvosto, tuomion 26 kohta; edellä alaviitteessä 23 mainittu asia Nippon Seiko v. neuvosto ja komissio, tuomion 14 kohta; edellä alaviitteessä 23 mainittu asia Koyo Seiko v. neuvosto ja komissio, tuomion 25 kohta; asia 121/77, Nachi Fujikoshi ym. v. neuvosto, tuomio 29.3.1979 (Kok. 1979, s. 1363, 11 kohta); edellä alaviitteessä 23 mainittu asia Salerno ym. v. komissio ja neuvosto, tuomion 31 kohta; asia 333/85, Mannesmann-Röhrenwerke v. neuvosto, tuomio 17.3.1987 (Kok. 1987, s. 1381, 14 kohta); asia 55/86, Arposol v. neuvosto, tuomio 14.1.1988 (Kok. 1988, s. 13, 11—13 kohta); asia 207/86, Apesco v. komissio, tuomio 26.4.1988, Kok. 1988, s. 2151, 12 kohta); asia C-152/88, Sofrimport v. komissio, tuomio 26.6.1990 (Kok. 1990, s. I-2477, 9 kohta) ja asia C-404/96, Glencore Grain v. komissio, tuomio 5.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2435, 41 kohta).

voida asettaa velvollisuuksia yksityiselle oikeussubjektille ja ettei siihen sellaisenaan voida vedota tätä henkilöä vastaan. [50]

Direktiivi 96/22/EY ei voi siten vaikuttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleiden yritysten oikeusasemaan.

54. Esitetyillä perusteilla katson, että BI Vetmedican ja Boehringerin nostama kumoamiskanne on jätettävä tutkimatta.

Kanteen kohteena oleva direktiivi, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan kieltämään tiettyjen aineiden myynti käytettäväksi ihmisravinnoksi tarkoitetuille eläimille muuhun kuin hoitotarkoitukseen, ei voi vaikuttaa suoraan kantajina olevien yritysten oikeusasemaan EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla ennen kansallisten täytäntöönpanotoimien toteuttamista. Direktiivissä 96/22/EY jätetään jäsenvaltioille tietty harkintavalta sen käytännön toteuttamisessa, sillä kieltoon voidaan yhdistää lupa käyttää aineita hoitotarkoituksessa tiettyihin eläimiin määrätyissä olosuhteissa. Jos kyseisten aineiden käyttö sallitaan, on täytettävä 6 artiklassa asetetut edellytykset, jossa puolestaan viitataan kahteen muuhun direktiiviin. Näiden aineiden käytölle annettavat luvat edellyttävät lupien rekisteröintiä, jolloin vastuussa olevat eläinlääkärit kirjaavat suoritetut hoitotoimenpiteet. Lopuksi neuvosto varasi itselleen mahdollisuuden hyväksyä tarvittavia siirtymäkauden toimenpiteitä kanteen kohteena olevan direktiivissä säädetyn järjestelyn toteuttamiseksi.

III Oikeudenkäyntikulut

55. Työjärjestyksensä 122 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista, jos valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti.

Koska neuvosto ei ole vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, asianosaisten on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

50 — Asia 152/84, Marshall, tuomio 26.2.1986 (Kok. 1986, s. 723, 48 kohta; Kok. Ep. VIII, s. 477); asia 80/86, Kolpinghuis Nijmegen, tuomio 8.10.1987 (Kok. 1987, s. 3969, 9 kohta; Kok. Ep. IX, s. 215); asia C-91/92, Faccini Dori, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3325, 25 kohta; Kok. Ep. XVI, s. 1) ja asia C-192/94, El Corte Inglés, tuomio 7.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1281, 15 kohta).

IV Ratkaisuehdotus

56. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 1.12.1999 antaman tuomion siltä osin kuin siinä ei ole otettu kantaa neuvoston kumoamiskanteesta esittämään oikeudenkäyntiväitteeseen

2) katsoo, että Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH:n ja C. H. Boehringer Sohn Ltd Partnershipin nostama kumoamiskanne on jätettävä tutkimatta

3) hylkää kanteen muilta osin

4) velvoittaa asianosaiset vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.